

POSTANOWIENIE

Dnia 19 lipca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Łochowski

w sprawie z wniosku A. S.A. w K.

przy uczestnictwie J. S.

o orzeczenie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 19 lipca 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Okręgowego w O.

z dnia 10 czerwca 2020 r., sygn. akt VI Ga (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wnioskodawca wniósł skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w O. z 10 czerwca 2020 r., zaskarżając to postanowienie w całości, wnosząc o jego uchylenie oraz uchylenie orzeczenia Sądu Rejonowego w O. z 22 listopada 2019 r. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na występujące w sprawie istotne zagadnienia prawne:

1) Czy wewnętrzny podział zadań między poszczególnymi członkami zarządu spółki z o.o. wpływa na zakres ich odpowiedzialności przy orzekaniu o zakazie prowadzenia działalności gospodarczej, w tym na winę i jej stopień w niezłożeniu w ustawowym terminie wniosku o ogłoszenie upadłości, czy też przepis art. 373 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe

(t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 1228 ze zm., dalej: pr. upadł.) ma charakter bezwzględnie obowiązujący i odpowiedzialność nie może być modyfikowana mocą wewnętrznych ustaleń, ponieważ taka interpretacja wypaczałaby sens jednej z podstawowych funkcji tej instytucji, tj. wymogu profesjonalnego i sumiennego realizowania obowiązków prawnych związanych z prowadzoną działalnością, co gwarantuje poczucie bezpieczeństwa prawnego?

2) Czy przy orzekaniu zakazu prowadzenia działalności gospodarczej sąd upadłościowy może ograniczyć postępowanie dowodowe tylko do zbadania istnienia winy uczestnika w niezłożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości i jej stopnia, a w przypadku stwierdzenia braku tej winy wniosek oddalić bez ustalenia skutków podejmowanych działań skoro orzeczenie zakazu i tak ma charakter fakultatywny, czy też przy orzekaniu zakazu sąd powinien również ustalić skutki podejmowanych działań, w tym w szczególności obniżenie wartości ekonomicznej przedsiębiorstwa upadłego i rozmiar pokrzywdzenia wierzycieli i dopiero wtedy rozstrzygnąć, czy zachodzą przesłanki do orzeczenia zakazu?

3) Czy w sprawie o orzeczenie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej wnioskodawca w myśl ogólnej zasady przewidzianej w art. 6 k.c. w zw. z art. 373 ust. 1 pkt 1 pr. upadł. ma obowiązek wykazania okoliczności przesądzających o istnieniu winy uczestnika w niezłożeniu w terminie wniosku o ogłoszenie zarówno w znaczeniu obiektywnym, jak i subiektywnym, czy też wnioskodawca winien wykazać okoliczności stanowiące o istnieniu elementów obiektywnych zawinienia w znaczeniu bezprawności zachowania zobowiązanego, natomiast okoliczności wyłączające stwierdzenie winy w znaczeniu subiektywnym powinien wykazać zobowiązany (uczestnik)?

4) Czy w sprawie o orzeczenie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej pomiędzy wnioskodawcą a uczestnikiem istnieją sprzeczne interesy, czy też wnioskodawca *de facto* działa w interesie ogółu (uczestników/pewności obrotu gospodarczego) z uwagi na funkcje tego postępowania wskazane w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 4 lipca 2002 r., P (...), a zatem nie istnieją podstawy do zastosowania przeciwko wnioskodawcy art. 520 § 2 lub § 3 k.p.c.?

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie objęte podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy a przy tym nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02 i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

Sformułowane przez skarżącego zagadnienia prawne nie czynią zadość tym wymaganiom. Po pierwsze, z treści uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie wynika, aby co do przedstawionych zagadnień prawnych - w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia skargi kasacyjnej - powstały w orzecznictwie rozbieżności. Po drugie, sformułowane przez skarżącego zagadnienia prawne nie są zagadnieniami nowymi, nierozwiązanym dotychczas w orzecznictwie.

Przede wszystkim jednak rozstrzygnięcie zagadnień prawnych wskazanych w pkt 1–3 skargi nie może mieć znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Uszło uwadze skarżącego, że przyczyną oddalenia wniosku przez Sąd Rejonowy było ustalenie, że w okresie, kiedy uczestnik był członkiem zarządu spółki Y. sp. z o.o. nie istniały podstawy do ogłoszenia upadłości tej spółki, a więc - stosownie do art. 21 ust. 1 pr. upadł. - na uczestniku nie spoczywał obowiązek zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości (k. 6 uzasadnienia zaskarżonego postanowienia). Nie została więc spełniona przewidziana w art. 373 ust. 1 pkt 1 pr. upadł. przesłanka warunkująca orzeczenie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej. W tym stanie rzeczy argumentację dotyczącą podziału obowiązków w zarządzie spółki Sąd Okręgowy określił mianem „pobocznych”, a rozważania odnoszące się do winy uczestnika uznał za „hipotetyczne”. Przedstawione przez skarżącego

zagadnienia prawne dotyczą więc okoliczności, które nie miały wpływu na rozstrzygnięcie sprawy.

Co do zagadnienia wskazanego w pkt 4, to Sąd Najwyższy zwraca uwagę, że skarga kasacyjna nie przysługuje od postanowienia o kosztach postępowania (art. 398¹ § 1, art. 519¹ k.p.c.). Uzasadnieniem przyjęcia skargi do rozpoznania nie może więc być zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) odnoszące się do kosztów postępowania, a więc rozstrzygnięcia akcesoryjnego, od którego skarga kasacyjna nie przysługuje.

Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

jw